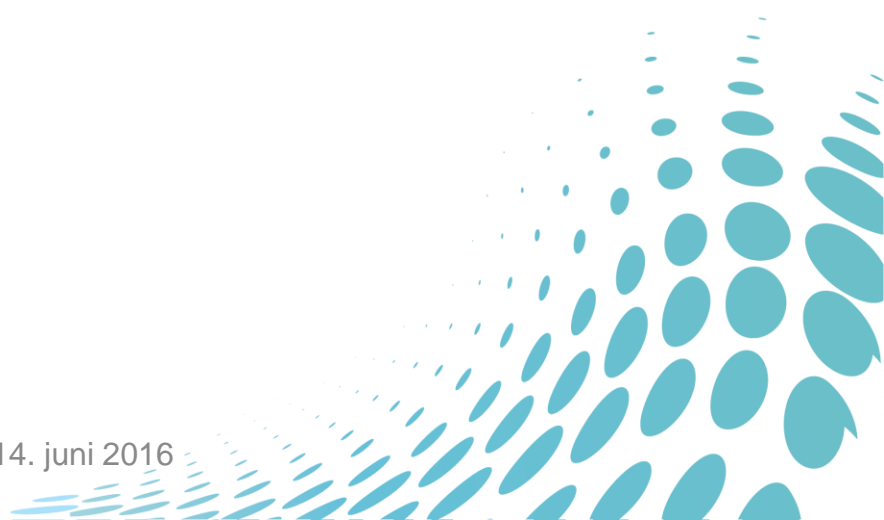

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Fylkesmannens erfaringer etter ekstremværet «Synne»

Fylkesberedskapssjef Yngve Årøy

Ekstremværet «Synne» 4.-6. desember

- «Synne» var et nedbørsekstremvær med returnivå enkelte steder på mer enn 100 år. Bakke i Flekkefjord fikk 231 mm regn i tiden 4.-6. des. og 110 mm på et døgn.
- Konsekvenser:
 - Flomskader
 - Stengte veier
 - Isolerte lokalsamfunn
 - Ødelagt kommunal infrastruktur

Ødelagt sjøbod i Feda
(Foto: Fylkesmannen i Vest-Agder)

Hendelsesforløpet sett fra Fylkesmannen

Fredag 4. desember:

- Samtale med meteorolog 3. des. OBS-varsel.
- Ekstremværsvarsel fase B 4. des. kl. 1132. Anbefalinger fra Fylkesmannen ved utsendelse av fase B-varselet:
 - Gjennomføring av risikovurdering av hvor sannsynligheten for skader er størst.
 - Gjennomgang av planverk og tiltakskort.
 - Etablering av kontakt med aktører som kan hjelpe til eller som kan trenge støtte fra kommunen i krisehåndteringen.
 - Utplassering av reparasjonsmateriell mm. på gunstige steder i forhold til der sannsynligheten for skade er størst.
 - Vurdering av tiltak i forhold til svake grupper (eldre, uføre, etc.) som kan bli vanskelige å nå fram til ved redusert framkommelighet.
 - Kontroll av at nødstrømsaggregater og satellittelefoner er operative.
 - Vurdering av publikumsinformasjon på internett og sosiale medier om at det er varslet ekstremvær.
 - Vurdering av informasjonstiltak overfor flyktninger/asylsøkere for de kommunene som har asylmottak.

Hendelsesforløpet sett fra Fylkesmannen

- Kontakt med regionale etater - politiet, vegvesenet, Agder Energi, Telenor.
- Kl. 1344: Snøskredvarsel!
- Kl. 2049: Fase C – uværet pågår

Lørdag 5. desember:

- Kl. 1034: Flomluker åpnet i Sira-vassdraget, oppstrøms Tonstad.
- Kl. 1202: Telefon fra rådmannen i Kvinesdal – liten bekymring for økt vannstandsøkning i Kvina gjennom Liknes, ref. flomsonekartleggingen. Noe bekymring for kirkegården.
- Kl. 1204: Rødt flomvarsel, oransje jordskredvarsel
- Kl. 1248: Melding fra vegvesenet via FMRO om at E39 var planlagt stengt fra ettermiddagen. Personbiler via fv 44, tungtransport må vente.
- Kl. 1309: Tiltagende men ikke kritisk flomsituasjon på Tonstad.
- Kl. 1323: Samtale med distriktssjef VASFD. Vektla Sirdal.
- Kl. 1333: Vannstanden øker i Tjørhomsvannet selv om tappingen er øket til 150 m³/sek.
- Kl. 1417: Rådmannen i Flekkefjord kommenterte stengingen av E39 mht. pasienttransport til Stavanger. Mye overvann på veiene i Gyland.
- Kl. 1540: Situasjonen forverret i Gyland, flere stengte veier. Kommunen bruker lokalavisen som kanal framfor egne hjemmesider.
- Kl. 1709: AE Nett melder om 1626 strømløse abonnenter i Lyngdal og Mandal.

Hendelsesforløpet sett fra Fylkesmannen

- Kl. 2101: Fv. 42 ved Sandvann stengt. Kun en vei ut av Sirdal – fv. 901. AMK informert.
- Kl. 2143: Varsel om koking av drikkevann fra Kvitla vannverk. Fylkeslegen informert.

Søndag 6. desember:

- Kl. 0029: Mye vann på Tonstad, bl. a. i kjelleren på Sira-Kvina kraftselskap.
- Kl. 0611: Fase D mottatt. Fremdeles kraftige byger.
- Kl. 0943: Gyland helt isolert etter at brua ved Klungland ble ødelagt.
- Kl. 0944: 25 fylkesveistreknings stengt i Vest-Agder. Tjøm i Lindesnes, Brunvatn i Søgne og Gyland i Flekkefjord isolert. Brua i Feda muligens ødelagt. Oppsamling av tungtrafikk ved Travparken i tilfelle langvarig stenging av E39. Vegstatus oversendt kraft, tele og politi.
- Kl. 1030: Situasjonsrapporter fra kommunene. Mye vann og problemer med drikkevann og avløp i flere kommuner fra Audna og vestover. Tonstad kraftverk delvis stengt pga. vanninntrengning.
- Kl. 1219: AE Vannkraft vurderer å sette stab pga. at vannføringen var blitt høyere enn prognosene i flere elver. Lundevannet og Sirdalsvannet fullt.
- Kl. 1219: Flom i Liknes, vann i kjellere, evakuering, DPS stengt, brua i Feda ødelagt, strømbrudd, stengte bensinstasjoner, vann i kulturhuset i Liknes.

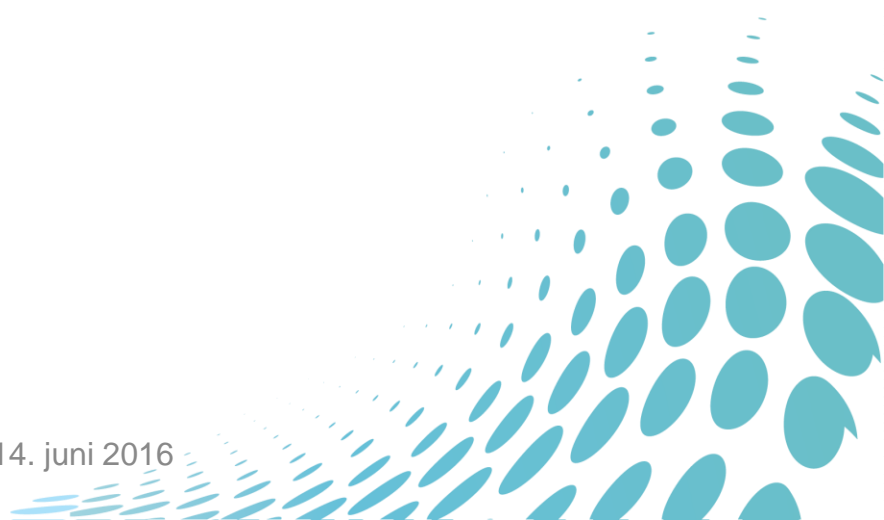

Hendelsesforløpet sett fra Fylkesmannen

- Kl. 1614: Sirdal kommune melder at Sivilforsvaret er i innsats på Tonstad. Situasjonen under kontroll i Tonstad kraftstasjon. Vannstanden synker i Sirdalsvannet.
- Kl. 2130: Sitrap fra KDS. Ingen nevneverdige problemer i kraftforsyningen. Vannføringen avtakende.

Mandag 7. desember:

- Kl. 0844: Telenor har situasjonen under kontroll. Avslutter rapportering.
- Kl. 0906: Vannet på retur i alle kommuner. Noen problemer med drikkevannsforsyning (kokepåbud, krisevannverk) og avløp. Veier stort sett åpne. Situasjonen under normalisering.
- Kl. 1159: Siste sitrap til DSB sendt.

Etterpåklokskapens tindrende klare lys

- En aktør kan ikke kritiseres for en beslutning som var korrekt ut fra det situasjonsbildet som forelå da beslutningen ble fattet, men som viste seg å være feil da ytterligere informasjon ble tilgjengelig i etterkant.
- En aktør kan kritiseres for å fatte en feil beslutning ut fra det foreliggende beslutningsgrunnlaget og for ikke å ha gjort nok for å innhente et godt nok beslutningsgrunnlag.
- Følgelig må det i evalueringen av håndteringen av hendelser legges vekt på om aktørene gjorde nok for å skaffe seg et godt nok beslutningsgrunnlag. For å oppnå god læring er det derfor viktig at aktørene dokumenterer beslutningsgrunnlaget sitt og prosessene som lå til grunn for det.

Varsling

	Ekstremvær	Flom	Jordskred	Snøskred		
Fredag 4. des.	Fase B 1132 Fase C 2049					
Lørdag 5. des.	Fase C 1647	AUD, FAR, FLE, HÆG, KVI, LIN, LYN, SIR, ÅSE	KRI, MAN, MAR, SON, SØG, VEN	AUD, HÆG, KVI, MAR, SIR, SON, VEN, ÅSE	FAR, FLE, KRI, LIN, LYN, MAN, SØG	SIR, KVI, HÆG, ÅSE
Søndag 6. des.	Fase D 0611	AUD, FAR, FLE, HÆG, KVI, LIN, LYN, SIR, ÅSE	KRI, MAN, MAR, SON, SØG, VEN		SIR, KVI, HÆG, ÅSE	
Mandag 7. des.		AUD, FAR, FLE, HÆG, KVI, LIN, LYN, SIR, ÅSE	KRI, MAN, MAR, SON, SØG, VEN			

Varsling

Fylkesmannens anbefalte tiltak ved utsendelse av fase B-varselet fredag kl. 1132:

- Gjennomføring av risikovurdering av hvor sannsynligheten for skader er størst.
- Gjennomgang av planverk og tiltakskort.
- Etablering av kontakt med aktører som kan hjelpe til eller som kan trenge støtte fra kommunen i krisehåndteringen.
- Utplassering av reparasjonsmateriell mm. på gunstige steder i forhold til der sannsynligheten for skade er størst.
- Vurdering av tiltak i forhold til svake grupper (eldre, uføre, etc.) som kan bli vanskelige å nå fram til ved redusert framkommelighet.
- Kontroll av at nødstrømsaggregater og satellittelefoner er operative.
- Vurdering av publikumsinformasjon på internett og sosiale medier om at det er varslet ekstremvær.
- Vurdering av informasjonstiltak overfor flyktninger/asylsøkere for de kommunene som har asylmottak.

Hvordan bør kommunen utnytte handlingsrommet fra fase B-varselet kommer til uværet bryter løs?

Varsling – resultat fra varslingsøvelse 13. juni

	Aust-Agder	Vest-Agder
15 min	12/15	9/16
30 min	12/15	12/16
45 min	13/15	13/16
1 time	13/15	14/16
2 timer	14/15	14/16
3 timer	14/15	14/16
4 timer	14/15	14/16
6 timer	14/15	15/16
12 timer	14/15	15/16
Delt sitrap i CIM	4/15	6/16
Sitrap i e-post	4/15	6/16
Både CIM og e-post	1/15	0/16
Ikke mottatt sitrap pr 132200	6/15	4/16

Samvirke

- Ansvar
- Nærhet
- Likhet
- **Samvirke**

	Sira-Kvina	Fylkesmannen	NVE	Nabobrnnesen	Veitrafikksentralen	Vegentrepnør	Sivilforsvaret	NAV (flyktninger)	Lopex (mottaksop.)	Brannvesen	Frivillige org.	AMK	Politiet
Sirdal	F, U	F, U	U	U	U	U	U			F, U		U	
Kvinesdal	F, U	F, U	F, U		U		U	F	F	U			
Flekkefjord		F, U		U	U					F, U	F, U	U	U

- Det burde vært etablert kontakt mellom Kvinesdal kommune og Agder Energi Vannkraft mht. situasjonsbildet i Feda-vassdraget.
- Det må iverksettes spesielle tiltak for å følge opp flyktninger under ekstremværsituasjoner.
- Kommunene må vurdere om frivillige organisasjoner og Sivilforsvaret kunne vært brukt mer aktivt.
- Det burde vært etablert kontakt mellom kommunenes kriseledelser og politiet før uværet startet.

Samvirkeprinsippet virker mellom alle aktører i en hendelse og ikke bare mellom hendelseseier og aktørene.

Kommunens kriseledelse

Fylkesmannen mener at kommunens kriseledelse burde vært innkalt på et tidlig tidspunkt. Hvorfor?

- Proaktivitet, kraftsamling og bevisstgjøring. (Det er lettere å kraftsamle for så å trappe ned enn det motsatte.)
- Utnytte handlingsrommet før uværet inntreffer.
- Drøfte Fylkesmannens anbefalte tiltak, og andre tiltak, i fellesskap.
- Avklare gjensidige støttebehov mellom kommunens sektorer og mellom kommunen og eksterne aktører.
- Avklare hvilke eksterne aktører kommunen må kontakte og fordele ansvar for å gjøre dette.
- Samordne informasjon til kommunens innbyggere i tråd med ansvarsprinsippet.
- Avtale videre arbeid og møtevirksomhet. Tenke worst case!

Erfaringer

NB! Etterpåklokskapens tindrende klare lys.... (Hva visste beslutningstakerne da beslutninger ble fattet?)

Varsling og informasjon:

- Hva gjør kommunene med varsler som Fylkesmannen videregir? Tiltakskort for interne tiltak og for tiltak overfor eksterne aktører.
- SMS-varsling er den raskeste og mest direkte form for varsling. Såfremt telenettet fungerer.

Situasjonsrapportering:

- Situasjonsrapporten er grunnlaget for Fylkesmannens samordning.
- Situasjonsbildet må også deles internt i kommunens organisasjon.

Erfaringer

Regionale aktører generelt:

- Veldig bra med direkte dialog mellom kommunene og regionale aktører, men hold Fylkesmannen orientert hvis det er snakk om samfunnskritisk infrastruktur eller kritiske samfunnsfunksjoner.

Kraft og vassdrag:

- Meget god kontakt mellom Sirdal og Kvinesdal kommuner og Sira-Kvina kraftselskap
- Ingen kontakt mellom Kvinesdal kommune og Agder Energi Vannkraft

Politiet:

- Politiet, i likhet med andre aktører, må være bevisste på å etablere kontakt med de andre involverte i en krisesituasjon, ref. samvirkeprinsippet. Dette gjelder på alle nivåer.

Statens vegvesen:

- Det er viktig at konsekvensene av stenging av en hovedgjennomfartsvei er kartlagt på forhånd og at det er klart hvem som skal informeres om stengingen og hvem det må koordineres med.

DNMI:

- Tekstoppdateringer fra vakthavende meteorolog mellom de formelle varslene gir merverdi og bør gjenopptas ved neste anledning.

Hva hvis «Synne» også hadde hatt med seg kraftig vind med påfølgende trefall, strømbrudd og ekomsammenbrudd?

